

ASIA

Tieasiaa koskeva valitus

VALITTAJA

Diverssikauppa EP Ky

PÄÄTÖS, JOSTA VALITETAAN**Tiehallinto 3.11.2008 nro 3088/2008/30/4**

Diverssikauppa EP Ky oli hakenut lupaa opastaa Kasvihuoneilmiö-niminen kohde valtatieltä 1 (Helsinki - Turku). Hakija oli esittänyt opasteita sijoitettavaksi valtatielle 1 noin 3 kilometriä ennen valtatie eritasoliittymää.

Opasteisiin oli ehdotettu tekstiä "KASVIHUONEILMIÖ / TAIDEGALLERIA" ja tunnuksia levähdysalue (741), kahvila tai pikaruokapaikka (725) sekä muu nähtävyys (772 f). Sähköpostikeskustelussa 3/2008 hakija oli todennut, että "näin ollen kahvikuppitunnus, jota haimme, tulisi vaihtaa nykyisinkin käytössä olevaan ravintolatunnukseen (veitsi ja haarukka)".

Nykyisin Kasvihuoneilmiö on opastettu palvelukohteen opasteilla maantieltä 110 (Vanha ykköstie).

Päätös

Tiehallinto ei ole myöntänyt Diverssikauppa EP Ky:lle laajennusta nykyiseen opastukseen.

Tiehallinnon ohjeistuksen (TIEH 2000021-07) mukaan levähdysalue (741) -tunnuksella osoitetaan tienvarsipalveluihin kuuluva levähdysalue, joka on tarkoitettu tienkäyttäjän lepoa, virkistäytymistä, ravitsemista taikka ajoneuvon huoltoa varten. Levähdys- ja pysäköintialueet rakennelmineen ovat maantiehen kuuluvia alueita. Koska valtatie 1 (Helsinki - Turku) välittömässä läheisyydessä on levähdysalueita ja / tai liikenneasemia, Kasvihuoneilmiötä ei voida tulkita tienvarsipalveluihin kuuluvaksi, koska etäisyys valtatieltä 1 on yli 1 kilometri.

Tiehallinnon edellä mainitun ohjeistuksen mukaan ruokailupaikka (724) -tunnuksella voidaan osoittaa levähdysalueella oleva ruokailupaikka alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Jos moottoritien, moottoriliikennetien tai runkotien tiejaksolta puuttuvat ruokailupaikat, voidaan tienvarsipalveluihin kuuluva kohde osoittaa alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Valtatie 1 tiejaksolla on useita ruokailupaikkoja tarjoavia yrityksiä ja siten ei ole perusteltua opastaa maantien 110 varrella olevia kohteita valtatieltä 1.

Tiehallinnon ohjeistuksen mukaan muu nähtävyys (772 f) -merkillä voidaan osoittaa muu nähtävyys, jota ei ole määritelty merkeillä 772 a - 772 e. Muu nähtävyys voi olla arkeologinen kohde, muistomerkki, taiteellinen nähtävyys tai historiallinen nähtävyys, joka ei ole rakennus. Tällaisia nähtävyyksiä ovat muun muassa linnavuoret, muinaisjäännösalueet, linnojen rauniot, linnoitukset, sotiin liittyvät vallit ja muut rakennelmat, kanavat, sillat, museotiet, kansalliset kaupunkipuistot ja kokonaisuudet, joissa on useanlaisia elementtejä. Moottoritieillä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä ei yleensä osoiteta merkillä osoitettavaa muuta nähtävyyttä, ellei alueellisessa opastussuunnitelmassa todeta toisin.

VALITUKSESSA ESITETYT VAATIMUKSET

Tiehallinnon kielteinen lupapäätös on kumottava ja Diverssikauppa EP Ky:lle tulee myöntää lupa sijoittaa opastekyltti hakemuksen mukaisesti.

Tieosuudella Muurla - Lohjanharju (noin 60 kilometriä) ei ole tällä hetkellä muita kuin yksi tienvarsipalveluja tarjoava yritys. Välillä Muurla - Turku (63 kilometriä) sitä vastoin on noin 7 opastettua ravitsemusta harjoittavaa palvelupistettä, levähdys- ja pysäköintialuetta. Kasvihuoneilmiö sijaitsee osuudella Muurla - Lohjanharju. Muurlan päässä on tosin Muurlan Lasi, jonne on viitoitus moottoritieltä 1 km, ja Lohjanharjulla Myllylampi, joka sekään ei ole moottoritien välittömässä läheisyydessä. Valituksen laatimishetkellä välillä Muurla - Lohja Muurlan Lasin jälkeen ei ole kuin yksi ainoa moottoritieltä opastettu ravitsemusta harjoittava tienvarsipaikka. Yhden ainoan tienvarsipalveluja tuottavan yrityksen olemassaolo 60 kilometrin alueella ei voi olla tienkäyttäjien eduksi. Tienkäyttäjille on voitava tarjota kilpailevaksi vaihtoehdoksi muitakin palvelupisteitä. Vaihtoehtoiselle suurista ketjuista poikkeavalle tienvarsipalvelupaikalle on selkeä kysyntä.

Koska Kasvihuoneilmiön hakemuksen kaltainen opastus on jo myönnetty moottoritiestä 1 kilometrin päässä sijaitsevalle Muurlan Lasille sekä 3 kilometrin päässä sijaitsevalle Kisakalliolle, on vaikea käsittää miksei vastaavaa opastusta voitaisi myöntää myös Kasvihuoneilmiölle. Tämä on suoranainen yhdenvertaisuuskysymys.

ASIAN KÄSITTELY JA SELVITTÄMINEN

Tiehallinto on antanut lausunnon. Kasvihuoneilmiön päätoiminto on sisustukseen ja kodintarvikkeisiin keskittyvä myymälä (diverssikauppa). Kauppoja ja kauppaliikkeitä ei ole kansainvälisissä liikennemerkkisopimuksissa eikä Suomen tieliikenneasetuksessa määritelty tienvarsipalveluina opastettaviksi palvelukohteiksi. Joissakin tapauksissa suuria kauppakeskuksia, jotka synnyttävät paikallisesti merkittäviä liikennevirtoja, voidaan poikkeuksellisesti opastaa osana tienviitoitusta. Kasvihuoneilmiö ei synnytä tällaisia merkittäviä liikennevirtoja. Kyseessä oleva yritys ei ole tieliikenneasetuksessa tarkoitettu levähdysalue. Kohde ei ole tieliikenneasetuksessa tarkoitettu nähtävyys. Kohteen palvelujen on vastattava vähintään viitoituksen perusteella saatua kuvaa.

Kyseessä oleva kohde voidaan opastaa kahvilaa tai pikaruokapaikkaa tarkoittavalla tunnuksella taikka ruokailupaikkaa tarkoittavalla tunnuksella. Kaupan yhteydessä toimiva kahvila ja ruokailupaikka luetaan kuitenkin maantie

110:n tienvarsipalveluihin eikä valtatie 1:n tienvarsipalveluihin. Palvelukoh-
teiden viitoitusta koskevan ohjeen mukaan moottoritiellä voidaan opastaa
vain moottoritien levähdysalueella tai moottoritien välittömässä läheisyy-
dessä (= liittymässä) sijaitseva kahvila tai ruokailupaikka, ellei alueellisessa
opastussuunnitelmassa ole toisin katsottu. Nyt tarkoitettulle alueelle ei ole
vahvistettu opastussuunnitelmaa, koska alueella ei ole mitään merkittävää
palvelukokonaisuutta, joka olisi edellyttänyt suunnitelman laatimista.
Kyseessä oleva ruokailupaikka ei myöskään sijaitse moottoritiellä tai sen
liittymässä. Hakijoiden yhdenvertainen kohtelu edellyttää, että ohjeistusta
noudatetaan yhtäläisesti kaikkien hakijoiden kohdalla.

Valituksessa mainituilla kohteilla (Muurla ja Kisakallio) on kahvilatoimin-
nan lisäksi muita tieliikenneasetuksen 20 §:n mukaisilla opastusmerkeillä
osoitettavia palveluja, jolloin kyseisten kohteiden viitoittaminen moottori-
tieltä on mahdollista. Mainitut kohteet eivät ole verrattavissa valituksenlai-
seen tapaukseen. Joidenkin kilometrien etäisyydellä Kasvihuoneilmiöstä on
Kivihovin palvelualue, joka tarjoaa polttoaineen jakelu- ja ravintolapalvelut
moottoritien varressa.

Diverssikauppa EP Ky on antanut vastaselityksen. Asiassa tulee pyytää
Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua Euroopan yhteisön
perustamissopimuksen 82 artiklan soveltamiseksi tienkäyttäjien palvelujen
viitoittamiseen, mikäli valittajan kantaa tässä asiassa ei pidetä yksiselitteisen
selvänä ja oikeana muutoinkin. Asiassa on toimitettava katselmus Kasvi-
huoneilmiön toiminnan selvittämiseksi erityisesti "muu nähtävyys" -seikan
osalta. Asiassa on järjestettävä myös suullinen käsittely todistajien kuulemi-
seksi opastekyltin myöntämisperusteita koskevien olosuhteiden selvittämi-
seksi ja haetun opastuksen liikenneturvallisuuteen liittyvistä keskeisistä
perusteista.

Tienkäytön turvallisuus, tienkäyttäjien perustarpeiden täyttämisen yhden-
vertaisuus sekä kilpailuoikeudelliset seikat puoltavat voimakkaasti opastusta.
Vaatus saada opastekyltti on oikeutettua myös konkreettisesta opastus-
tarpeesta, joka perustuu vahvaan näyttöön tienkäyttäjien palvelutarpeista.
Kasvihuoneilmiö ei ole hakenut opastelupaa kauppana. Kasvihuoneilmiö ei
eroa jo kyltin saaneista kohteista. Kielteinen opastuslupapäätös aiheuttaa
eriarvoisuutta Kasvihuoneilmiön ja Muurlan Lasin välillä. Kasvihuoneilmiö
täyttää vähintään vastaavanlaisen palvelutason kuin opasteluvan saanut
Muurlan Lasi. Kasvihuoneilmiöllä on Muurlan Lasin tavoin muita oheispal-
veluita, kuten taidegalleria. Kasvihuoneilmiö ei ainoastaan myy luomuviljaa
vaan tarjoaa siitä valmistettuja leipomotuotteita myös asiakkailleen. Yritys
on ainoa tienvarsityritys, joka tarjoaa kahvila-ravintolassaan asianmukaisia
ruokailupalveluja myös sellaisille tienkäyttäjille, jotka eivät terveydellisistä
syistä voi käyttää ravinnokseen lisäaineita sisältäviä elintarvikkeita. Yrityk-
sen parkkialue on jo nyt ollut käytössä pysähdyspaikkana. Parkkialueelle
tullaan pystyttämään 1 - 2 ulkoilupöytä istuimiseen mahdollistamaan
tienvarsiruokailun omin eväin. Liikenneturvallisuuden paraneminen on
huomattavan tärkeä opastelupaa puoltava näkökohta.

Teboil Kivihovi hallitsee ainoana viitoitettuna ravitsemuspalveluna noin
70 kilometrin tieosuutta Muurlasta Veikkolaan, mikä antaa Kivihoville
kilpailuoikeuden kannalta määräävän markkina-aseman, kun Kasvihuone-
ilmiölle ei ole myönnetty opastusta. Mikäli Tiehallinnon kielteistä

lupapäätöstä ei kumota, se merkitsee koko Kasvihuoneilmiön ja Diverssi-kauppa EP Ky:n olemassaolon vaarantamista ja perustuslain 18 §:n vastaista vahingollista työllisyysvaikutusta.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen ennakkoratkaisun pyytämisestä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta. Hallinto-oikeus hylkää suullista käsittelyä ja katselmusta koskevat vaatimukset.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Ennakkoratkaisupyyntö

Tässä valitusasiassa on kysymys siitä, onko Tiehallinto voinut evätä sen päätöksestä tarkemmin ilmenevällä tavalla Kasvihuoneilmiö-nimisen yrityksen palvelukohteiden viitoitusta koskevan hakemuksen. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 82 artiklassa kielletyn yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäytön tulee tapahtua yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla sillä tavoin, että se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tähän nähden nyt käsiteltävässä valitusasiassa ei ole kysymys asiasta, joka tulisi saattaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Suullinen käsittely ja katselmus

Asiassa ei ole ilmennyt tarvetta katselmuksen toimittamiseen.

Valittaja on nimennyt suulliseen käsittelyyn kolme todistajaa, joita olisi tarkoitus kuulla 1) liikenneturvallisuuden vaarantumisesta, joka johtuu puuttuvasta viitoituksesta ja asiakkaiden harhaanajoista; 2) neuvontapuhelujen määrästä ja 3) opastustarpeesta moottoritieltä Kasvihuoneilmiölle. Kun otetaan huomioon näistä seikoista asiakirjoissa jo esitetty sinänsä luotettava selvitys ja toisaalta mainittujen seikkojen vaikutus asiassa annettavaan ratkaisuun, hallinto-oikeus katsoo, että todistajien kuuleminen sanotuista seikoista on hallintolainkäyttölain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettu tavoin ilmeisen tarpeetonta.

Palvelukohteen viitoitus

Tieliikennelain 51 §:n 1 momentin mukaan liikenteen ohjauslaitteen asettaa yleiselle tielle tie- ja vesirakennuslaitos

Maantielain 42 §:n 1 momentin mukaan tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakennelmien, johtojen ja muiden laitteiden sijoittaminen tiealueelle vaatii tienpitoviranomaisen luvan. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle.

Tiehallinnon palvelukohteiden viitoitusta koskevan ohjejulkaisun TIEH 2000021-07 kohdan 1.2 mukaan tienvarsipalvelulla tarkoitetaan tässä yhteydessä moottori- ja moottoriliikennetiellä ja runkotiellä maantien välittömässä

läheisyydessä sekä muualla enintään 1,0 kilometrin etäisyydellä tiestä sijaitsevaa pääasiassa tienkäyttäjille tarkoitettua palvelua. Harvaanasutulla seudulla tienvarsipalveluihin kuuluva palvelu voi sijaita enintään 1,5 kilometrin etäisyydellä tiestä. Palvelukohteiden viitoitukselle syntyy liikenteellinen tarve, kun kohteen kävijämäärä on suuri, kohteen liittymää on vaikea havaita, liittymä sijaitsee näkemien kannalta vaarallisessa paikassa tai reitti kohteeseen on muuten vaikeasti hahmotettavissa. Mainitun ohjeen kohdan 1.4 mukaan palvelukohteiden viitoitusratkaisussa ensisijainen lähtökohta on tienkäyttäjän ja viitoituksen liikenteelliset tarpeet. Kaikkien viitoitettavien palvelujen, nähtävyyksien, aktiviteettien ja maaseutuyritysten on oltava hyvätasoisia ja viitoituskriteerit täyttäviä. Lisäksi kohteiden laadun on vastattava viitoituksen perusteella saatua mielikuvaa. Kaikissa viitoitusratkaisussa on liikenneturvallisuudesta huolehtiminen yksi tärkeimpiä kriteerejä. Siksi on huolehdittava siitä, ettei liian suuri opastusmerkkien määrä heikennä autoilijan mahdollisuuksia toimia turvallisesti, ja toisaalta siitä, ettei viitoituksen puute aiheuta yllättäviä päätöksentekotilanteita. Yrittäjiä kohdellaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Tiehallinnon mainitun ohjeen 2.2 kohdan mukaan palvelukohteiden opastusmerkeissä voi esiintyä vain viitoituskriteerit täyttävien toimintojen tunnuksia riippumatta siitä, onko kyseessä kohteen pää- tai oheistoiminto. Palvelukohteen viitoitus perustuu kohteen toimintojen laatuvaatimusten ohella myös liikenteelliseen tarpeeseen. Ohjeen 2.4. kohdan mukaan tarvittaessa lähiopastusta täydennetään ennakko-opastuksella. Ennakko-opastusta voidaan käyttää, kun kohteen synnyttämä liikennemäärä on poikkeuksellisen suuri, kohde on erittäin korkeatasoinen ja maakunnallisesti merkittävä tai kun tieverkon viitoitusta seurattaessa on ilmeinen harhaan ajon vaara. Ennakko-opastustaulu sijoitetaan moottoritielellä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä 2 - 3 kilometrin etäisyydelle ennen kohteeseen johtavan tien liittymää.

Tiehallinnon edellä mainitun ohjeen mukaan ruokailupaikkatunnuksella, merkki nro 724 voidaan osoittaa lounas- tai ruokaravintola, jossa valmistetaan ja tarjoillaan lämpimiä aterioita. Merkillä 725 voidaan osoittaa kahvila tai pikaruokapaikka, jonka aukioloajat ovat palvelulle tyypillisiä ja säännöllisiä. Moottoritielellä voidaan osoittaa levähdysalueella oleva sanotunlainen ruokailupaikka alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Jos moottoritien tiejaksolta puuttuvat sanotunlaiset palvelut, voidaan tienvarsipalveluihin kuuluva kohde osoittaa alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Tiehallinnon lausunnon mukaan nyt tarkoitettulle alueelle ei ole vahvistettu opastussuunnitelmaa, koska alueella ei ole mitään merkittävää palvelukokonaisuutta.

Tiehallinnon ohjeen mukaan levähdysalueen tunnuksella merkki nro 741 osoitetaan tienvarsipalveluihin kuuluva levähdysalue, joka on tarkoitettu tienkäyttäjien lepoa, virkistäytymistä, ravitsemista taikka ajoneuvon huoltoa varten. Levähdys- ja pysäköintialueet rakennelmineen ovat maantiehen kuuluvia alueita. Levähdysalue-merkillä voidaan osoittaa myös yksityisen omistama vastaavat palvelut tarjoava alue.

Tiehallinnon ohjeen mukaan Muu nähtävyys -tunnuksella, merkki nro 772 f opastettava nähtävyys voi olla arkeologinen kohde, muistomerkki, tai taiteellinen nähtävyys tai historiallinen nähtävyys, joka ei ole rakennus. Tällaisia nähtävyyksiä ovat muun muassa linnavuoret, muinaisjäännösalueet, linnojen rauniot, linnoitukset, sotiin liittyvät vallit ja muut rakennelmat, kanavat, sillat, museotiet, kansalliset kaupunkipuistot ja kokonaisuudet,

joissa on useanlaisia elementtejä. Taajaman ulkopuolella moottoritieellä ei yleensä osoiteta merkillä osoitettavaa muuta nähtävyyttä, ellei alueellisessa opastussuunnitelmassa todeta toisin.

Valittaja on hakenut Kasvihuoneilmiö-nimiselle yritykselle viitoitusta varten lupaa opastekilpien sijoittamiselle Helsinki - Turku -valtatie 1 varteen. Kasvihuoneilmiö sijaitsee asiakirjojen mukaan yli yhden kilometrin (noin 1,6 kilometrin) päässä valtatieltä 1 maanteiden 110 ja 104 risteysalueen vieressä. Yritys on viitoitettu maantieltä 110 opasteilla, joissa on ruokailupaikkaa tarkoittava tunnus sekä teksti "Kasvihuoneilmiö".

Hallinto-oikeus toteaa, että Tiehallinto on tehnyt päätöksen asiassa kokonaisharkinnan perusteella päätöksestä ja lausunnosta ilmenevin tavoin. Kun otetaan huomioon Tiehallinnon käyttämät edellä selostetut, annettuihin ohjeisiin tukeutuneet arviointiperusteet ja myös edellä todettu Kasvihuoneilmiö-yrityksen sijainti erillään valtatie 1 välittömästä läheisyydestä ja samalla tienvarsipalvelujen alueesta, hallinto-oikeus katsoo, että Tiehallinto ei ole ylittänyt harkintavaltaansa päättäessään olla myöntämättä haettua lupaa Kasvihuoneilmiön viitoituksen sijoittamiselle valtatielle 1. Asiassa ei ole ilmennyt, että päätös loukkaisi valittajan yhdenvertaisuutta tai että päätös olisi muutoin lainvastainen.

Tiehallinnon päätöstä ei ole syytä muuttaa

Sovelletut oikeusohjeet Perusteluissa mainitut ja
Tieliikenneasetus 20 §
Hallintolainkäyttölaki 41 §

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (hallintovalitus 09.08).

HALLINTO-OIKEUDEN KOKOONPANO

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Paula Väinämö, Seppo Säynäslahti ja Mauri Hyvönen (t).

Esittelijä

Ilona Nuorteva

JAKELU JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Päätös Diverssikauppa EP Ky /
Elisa Palonen saantitodistuksin; oikeudenkäyntimaksu 82 euroa
Turuntie 1811
09810 NUMMI
(tiedote oikeudenkäyntimaksusta)

Jäljennös maksutta Tiehallinnon keskushallinto
Hallinto-oikeuden kirjaamo

IRL

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuunottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa viranomaiselle, joka on mainittu päätöksen kohdassa Muutoksenhaku. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite:

PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:

Unioninkatu 16
Helsinki

Faksi: 010 36 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ
PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 223 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Mikäli korkein hallinto-oikeus ei valituslupa-asiassa myönnä valituslupaa, oikeudenkäyntimaksu on 111,50 euroa.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä sosiaalasioissa, julkisoikeudellista palvelussuhdetta koskevissa asioissa, vaaleja koskevissa asioissa eikä muissakaan asioissa, jotka on laissa säädetty maksuttomiksi. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä myöskään, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa veroa tai julkista maksua koskevaa hallinto-oikeuden päätöstä muutoksenhakijan eduksi tai jos muutoksenhakija on asianmukaisesti todistettu varattomaksi ja asia koskee hänen etuaan tai oikeuttaan.

Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksuista (26.7.1993/701)

Valtioneuvoston asetus tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksuista annetun lain 3 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta 18.12.2008

tiedote oikeudenkäyntimaksusta